Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет іноземних мов
Кафедра Романської філології та перекладу

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Особливості викладання іноземної мови учням з особливими потребами

(вибіркова)

Освітньо-професійна програма

Французька мова та друга іноземна мова.

Переклад з двох іноземних мов

Спеціальність	**035 Філологія**
Галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
Рівень вищої освіти	**Другий (магістерський)**
Факультет	**Іноземних мов**
Мова навчання	**французька**

Розробники:
Смірнова М.Р., доцент кафедри романської філології та перекладу , к. філол. наук, доцент

Профайл викладача (-ів)
Смірнова М.Р. http://french.chnu.edu.ua/?page_id=546

Контактний тел. тел. +380501860784

E-mail: kafedrafm@yahoo.fr

Сторінка курсу в Moodle https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6729

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю
Онлайн-консультації: https://meet.google.com/gmh-czey-brf
за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни):

Під час вивчення курсу, студенти мають можливість ознайомитись із нормативною базою, принципами інклюзивної освіти, методикою її організації у загальноосвітній школі; вивчають прийоми компенсаторного навчання іноземної мови дітей з мовленнєвими дисфункціями. Опанування курсу передбачає формування компетентностей використовувати теоретичні знання в навчально-виховному процесі, враховуючи специфіку інклюзивної совіти.

2. Мета навчальної дисципліни:

Вивчення курсу "Особливості викладання іноземної мови учням з особливими потребами " має на **меті** ознайомлення з особливостями організації освітньо-виховного процесу в умовах інклюзивної освіти та навчання іноземним мовам дітей з особливими потребами.

Вивчення цієї вибіркової дисципліни дає наступні **переваги**:

- оволодіння прийомами та методами диференційованого навчання та оцінювання з урахуванням сучасних тенденцій інклюзивної освіти у нашій країні та закордоном,
- опанування прийомів альтернативної освіти для залучення у роботі з дітьми в інклюзивному класі.

3. Пререквізити:

Курс базується на основі знань з основної іноземної мови, методики викладання іноземної мови, педагогіки та психології.

Постреквізити: опанування матеріалу курсу дає можливість здобувачам освіти підготовутися до написання наукової роботи за тематикою курсу.

4. Результати навчання

Засвоєння матеріалу курсу сприяє формуванню у студентів **загальних та фахових компетентностей**, а саме:

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
СК 11. Здатність досліджувати, проєктувати, організовувати, адаптувати та контролювати освітній та освітньо-виховний процеси на основі базових принципів навчання іноземних мов, сучасних методів, технологій і засобів навчання.
СК 12. Здатність керувати освітнім та освітньо-виховним процесами, вносити до навчальних планів змістовні корективи відповідно до цілей вивчення іноземної мови здобувачів вищої освіти.

У процесі вивчення курсу відповідно до вимог навчальної програми майбутні педагоги повинні досягти таких **програмних результатів** ОПП:

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного і наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного і ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі (переклад включно), а також в галузі методики викладання іноземних мов.
ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання в галузі романської філології (переклад включно) та методики викладання іноземних мов для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі романської філології (переклад включно) та викладання іноземних мов.
ПРН 18. Володіти методикою викладання французької та англійської / німецької / румунської мов; вміти добирати доцільні принципи і методи навчання іноземним мовам відповідно до вікових і психолого-індивідуальних особливостей та потреб здобувачів вищої освіти.

ПРН 19. Проєктувати, організовувати, адаптувати і контролювати освітньо-виховний процес, оцінювати знання і уміння здобувачів вищої освіти, зокрема в межах кредитно-трансферної системи навчання.

Програма передбачає 12 год. лекційних занять, 6 годин семінарських занять, 4 години ІНДЗ і 68 год самостійної роботи студентів для студентів денної форми навчання та 8 годин лекцій і 82 години самостійної роботи для студентів заочної форми навчання. Самостійна робота студента включає: опрацювання і засвоєння того теоретичного матеріалу, який висвітлюється в лекціях та з додаткових джерел; виконання тестових завдань; опанування прийомів та компенсаторних технік викладання іноземної мови дітям з особливими потребами.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Організаційно-методичні аспекти педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі												
Тема 1. Особливості розвитку особистості	12,5	2	0	0,5		10	11	1			10	
Тема 2. Організаційно-методичні аспекти педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі	14,5	2	0	0,5		12	13	1			12	
Тема 3. Моделювання індивідуального розвитку дитини	17	2	0	1	2	12	13	1			12	
Разом за змістовим модулем 1	**44**	**6**	**0**	**2**	**2**	**34**	**37**	**3**			**34**	
Змістовий модуль 2. Методики навчання іноземної мови дітей з особливими потребами												
Тема 4. Діти з особливими потребами. Когнітивні порушення		2	0			8	12	1			11	
Тема 5. Розлади аутистичного спектра (РАС)		2	0	2		8	15	2			13	
Тема 6. Навчання іноземної мови дітей з сенсорними порушеннями		2	0	2		8	12	1			11	
Тема 7. Навчання дітей з емоційними та поведінковими розладами		0	0	0	2	10	14	1			13	
Разом за змістовим модулем 2	**46**	**6**	**0**	**4**	**2**	**34**	**53**	**5**			**48**	
Усього годин	**90**	**12**	**0**	**6**	**4**	**68**	**90**	**8**			**82**	

5.2. Завдання для самостійної роботи

(джерела до опрацювання розміщені на сайті електронного навчання)

№	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1. Особливості розвитку особистості 1. Закономірності розвитку особистості 2. Поняття «норма» і «відхилення» у розвитку дитини 3. Розвиток психіки, емоційної та конотативної сфери дітей з обмеженими можливостями	**10**
	Тема 2. Організаційно-методичні аспекти педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі 1. Диференційоване викладання 2. Стратегії навчання в інклюзивному класі 3. Адаптації та модифікації	**12**
	Тема 3. Моделювання індивідуального розвитку дитини 1. Піраміда навчання для моделювання індивідуального розвитку дитини. 2. Сенсорні системи 3. Сенсомоторний розвиток дитини 4. Перцептивно-мотрний розвиток дитини 5. Пізнавальні здібності дитини	**12** **+** **2 (ІНДЗ)**
	Тема 4. Діти з особливими потребами. Когнітивні порушення 1. Загальний огляд та класифікація. 2. Організація навчання в інклюзивному середовищі 3. Стратегії навчання в інклюзивному класі	**8**
	Тема 5. Розлади аутистичного спектра (РАС) 1. Загальний огляд та загальні ознаки. 2. Організація навчання в інклюзивному середовищі 3. Стратегії навчання в інклюзивному класі	**8**
	Тема 6. Навчання іноземної мови дітей з сенсорними порушеннями 1. Загальний огляд 2. Порушення слуху 3. Порушення зору 4. Порушення фізичного розвитку	**8**
	Тема 7. Навчання дітей з емоційними та поведінковими розладами 1. Загальний огляд та класифікація емоційних та поведінкових розладів 2. Тривожні розлади 3. Депресія 4. Опозиційно зухвалий розлад 5. Синдром дефіциту уваги та гіперактивності СДУ/СДУГ	**10** **+** **2 (ІНДЗ)**

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

За джерелом передачі навчальної інформації :

- *словесні методи* - розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- *наочні методи* - ілюстрація, демонстрація;
- *практичні методи*: конспекти, реферати.

За ступенем самостійного мислення у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок :

- репродуктивні методи;

- творчі, проблемно-пошукові методи.

За ступенем керівництва навчальною роботою:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності :

- створення ситуації інтересу;
- навчальні дискусії;
- аналіз життєвих ситуацій.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

7.1. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється у вигляді тестів, які студенти виконують на платформі Moodle та у вигляді участі в обговоренні навчального матеріалу та представленні результатів виконаних завдань самостійної роботи (реферати, презентації, доповіді).

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання:

- тести;
- проєкти (наскрізні проєкти; індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Семестрова робота оцінюється за двома критеріями:

1. Виконання тестових завдань – 30 балів.
2. Участь в обговореннях під час проблемних лекцій (представлення проектів, участь у тренінгах) – 30 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді ЗАЛІКУ.

На залік виноситься:

- написання тестів (20 балів)
- підготовка реферату (20 балів).

Питання, які виносяться на залік

1. Закономірності розвитку особистості
2. Поняття «норма» і «відхилення» у розвитку дитини
3. Розвиток психіки, емоційної та конотативної сфери дітей з обмеженими можливостями
4. Диференційоване викладання
5. Стратегії навчання в інклюзивному класі
6. Адаптації та модифікації
7. Піраміда навчання для моделювання індивідуального розвитку дитини.
8. Сенсорні системи
9. Сенсомоторний розвиток дитини
10. Перцептивно-мотрний розвиток дитини
11. Пізнавальні здібності дитини
12. Загальний огляд та класифікація.
13. Організація навчання в інклюзивному середовищі
14. Стратегії навчання в інклюзивному класі
15. Загальний огляд та загальні ознаки.
16. Організація навчання в інклюзивному середовищі
17. Стратегії навчання в інклюзивному класі
18. Загальний огляд
19. Порушення слуху
20. Порушення зору
21. Порушення фізичного розвитку
22. Загальний огляд та класифікація емоційних та поведінкових розладів
23. Тривожні розлади
24. Депресія
25. Опозиційно зухвалий розлад
26. Синдром дефіциту уваги та гіперактивності СДУ/СДУГ

Критерії оцінювання реферату :

1. Ступень *вичерпності*
   - Повна (70-100 %) — 4 бали
   - Середня (50-70 %) — 2 бал
   - Мала (менше 50 %) — 0 балів
2. Ступінь *аргументованості*
   - Самостійні приклади — 4 бали
   - Приклади, запозичені з підручника — 2 бал
   - Приклади відсутні — 0 балів
3. Ступінь *узагальнення*
   - Зв'язок з іншими теоретичними дисциплінами — 4 бали
   - Відповідь суто на питання — 2 бал
   - Відповідь не на питання — 0 балів
4. Ступінь *самостійності й творчості*
   - Наявність додаткової інформації, власного бачення проблеми — 4 бали
   - Відтворення лекції — 2 бал
5. *Технічне оформлення*
   - Дотримання Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 — 4 бали
   - Незначні технічні порушення оформлення реферату — 2 бал
   - Порушення стандарту — 0 балів

Відмінно	18-20 балів
Добре	14-17 балів
Задовільно	10-13 балів
Незадовільно	менше 10 балів

Критерії оцінювання тестів (20 балів): На тести виноситься 40 питань. За правильну відповідь студент отримує 0,5 бали.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» (https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view) та згідно з рішенням кафедри романської філології та перекладу про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол № 12 від 24.05.2021), під час вивчення дисципліни визнаються результати навчання студентів, отримані в неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- теми / тем змістових модулів, співвідносних за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- теми / тем семінарських занять, співвідносних за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- теми / тем самостійної роботи, співвідносних за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання і перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студент повинен представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні і практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари і вебінари (в тому числі он-лайн).

8. Рекомендована література

8.1 Фахова (основна)

1. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
2. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ-2000», 2019. 264 с.

8.2 Допоміжна

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.

1. Гуманізація освітнього простору спеціальної та інклюзивної освіти: теорія і практика : колект. монографія / Е. А. Данілавічютє, С. П. Миронова, Н. Г. Пахомова, О. М. Таранченко [та ін.]; за наук. ред. А. А. Колупаєвої, І. М. Дичківської. Рівне : Вид-во Волинські обереги, 2020. 364 с.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» (№1324 – VII від 5 червня 2014 року)
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо прав інвалідів» (№ 4213-VI від 22.12.2011)
4. Коваленко О.О. Індивідуальний підхід у диференційованому навчанні при вивченні іноземної мови. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2016. № 4. С. 51-55.
5. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорії (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі, 2021. 198 с.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти»
7. Соціалізація молоді з особливими освітніми потребами: кращі практики: метод. посіб. / Базиленко А., Таланчук І., Давиденко Г. та ін.; за загальною редакцією А. Базиленко. – К.: Талком, 2020. – 128 с.
8. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / [А. В. Гета, В. М. Заіка, В. В. Коваленко та ін.]; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
9. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією Колупаєвої А.А. − К.: Видавнича група “АТОПОЛ ”, 2012. − 120.с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

10. Шевчук Г.Й. Проблеми доступності вищої освіти для осіб з особливими потребами в Україні. «Молодий вчений» • № 1 (53) • січень, 2018 р. С. 834-838.
11. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
12. Бех П.О., Биркун Л. В. Концепція викладання іноземних мов в Україні // Іноземні мови. - 1996. - № 2. - С. 3-8.
13. Близнюк О.І., Панова Л.С. Ігри у навчанні іноземних мов: Посібник для вчителів. - К.: Освіта, 1997. - 64 с.
14. Гуманізація освітнього простору спеціальної та інклюзивної освіти: теорія і практика : колект. монографія / Е. А. Данілавічютє, С. П. Миронова, Н. Г. Пахомова, О. М. Таранченко [та ін.]; за наук. ред. А. А. Колупаєвої, І. М. Дичківської. Рівне : Вид-во Волинські обереги, 2020. 364 с.
15. Державна національна програма "Освіта". Україна XXI століття. - К.: Райдуга, 1994. - 61 с.
16. Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна середня освіта) V-IX класи / Керівн. автор. колективу С.Ю.Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 1998. - 32 с.
17. Дидактичні основи навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. / Укл: Л.О. Прядко, О.О. Фурман / Методичний посібник. – Суми : РВВ СОІППО. – 2015. – 114 с.
18. Компанець Н.М., Луценко І.В. Навчально-методичний посібник «Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ». / Н.М. Компанець, І.В. Луценко. К.: , 2018. С.- 66.
19. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник. – Вид. 2-ге, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
20. Орієнтовний зміст виховання в національній школі: Методичні рекомендації / Кол. авт. за заг. ред. Е.І. Коваленко. - К.: ІЗМН, 1996. - 136с.
21. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: О. В. Гаврилов. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.
22. Плахотник В.М. Навчання іноземних мов у середній школі: концепція та її реалізація // Іноземні мови. - 1995. - № 1. – С. 9 -12.
23. Рібцун Ю. В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібцун. К., 2012. 258 с.
24. Смірнова М. Техніки позитивного виховання у роботі вчителя. Інноваційна педагогіка. – 2021 – № 36. – С. 227-231. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/36/49.pdf
25. Смірнова М.Р. Компетентності позитивної комунікації вчителя. Матеріали VII Всеукраїнської мультидисциплінарної конференції «Чорноморські наукові студії», 14 травня 2021 року, м. Одеса, Україна. С. 249-251.
26. Співаковська-Ванденберг Є.О. Використання комп'ютерних технологій у розвитку молодших школярів / Є. О. Співаковська-Ванденберг // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2007. – №7 – С.35 – 40.
27. Стах С. А. Проектна діяльність у класній та позакласній роботі з англійської мови як один із засобів виховання особистості/ С. А. Стах //Рідна школа: Науково-педагогічний журнал. – Київ: Видавниче підприємство"Деміур". – 2005. – С. 18 – 20.
28. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / [А. В. Гета, В. М. Заіка, В. В. Коваленко та ін.]; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
29. Закон України «Про освіту» № 2145-VII від 05.09.2017 (із змінами)

9. Інформаційні джерела

1. Comment diagnostiquer l'autisme. https://www.youtube.com/watch?v=P5YDIQwt1xE
2. Mieux comprendre l'autisme. https://www.youtube.com/watch?v=OkhSuRvTvCI
3. Autisme: La Thérapie d'Echange et de Développement - CHRU de Tours. https://www.youtube.com/watch?v=pxEHNheWcrE
4. COOP Cognitive Orientation to daily Occupational Performance. https://icancoop.org/pages/the-co-op-approach
5. COOP : Cognitive Orientation to daily Occupational Performance. https://www.youtube.com/watch?v=ztuslEM6-y8
6. Decouverte - Le deficit d'attention https://www.youtube.com/watch?v=qn55QexvyXg
7. Hyperactivité et troubles de l'attention : soigner dès la petite enfance. https://www.youtube.com/watch?v=ORIwVq4iYx8
8. Les troubles DYS - C'est pas sorcier. https://www.youtube.com/watch?v=7jaeNhjz2rQ
9. Les enfants dys : comment les accompagner? https://www.youtube.com/watch?v=E_1mmTM-I0c
10. Hyperactivite , troubles de l'attention, arretons le carnage - www.regenere.org
11. TDAH conference de Michael Reber, chercheur Inserm a l'Universite de Strasbourg – CNRS https://www.youtube.com/watch?v=aQujiLTxnps